

Nr 580

Av herr Lothigius m. fl., *angående bestämmelserna om skatteutjämning.*

(Lika lydande med motion nr 474 i Första kammaren)

När 1958 års kommitté för kommunal skatteutjämning framlade sitt betänkande till finansdepartementet föreslogs, att den kommunala skatteutjämningen skulle byggas upp efter två huvudlinjer. Kommunerna skulle sålunda erhålla ersättning dels i förhållande till bristen på skattekraft och dels på grund av hög utdebitering.

Departementschefen följde utredningens förslag i dess huvudlinjer och uttalade i likhet med utredningen, att »grunden för tillskott av skatteunderlag är att låg skattekraft anses vara en väsentlig orsak till onormalt höga skattetryck». Det torde därmed vara uppenbart att bristen på skattekraft är det huvudsakliga underlaget för det bidragssystem som utformats och som också riksdagen antagit.

När det gäller ersättningen för brist på skattekraft är förslaget så utformat, att det sker en direkt anknytning av bidragsgivningen till medelskattekraften i riket. Staten utfyller bristen på skattekraft därest kommunens skattekraft understiger visst procenttal av medelskattekraften.

Systemet är i sig självt tillfredsställande i det inledande skedet genom att staten redan från början kan beräkna skatteunderlagstillskottets storlek. Däremot är det betänkligt att låsa fast bidragsgivningen vid medelskattekraften för all framtid. Man kan räkna med att antalet skattekonor i landets kommuner kommer att kraftigt ökas. Det synes oss icke rimligt med ett system, enligt vilket statens utgifter blir allt större ju större kommunernas förmåga blir att klara sina utgifter.

Nuvarande system innebär reellt sett att ju rikare kommunerna över lag blir, desto mer kommer statens bidrag till kommunerna att stiga.

Finansministern har i propositionen nr 43/1965 visserligen sagt, att han bör acceptera denna automatiska stegring av bidragsgivningen, men samtidigt uttalat farhågor för denna stegring.

Det är inte troligt att finansministern räknat med att medelskattekraften och medelutdebiteringen i riket redan första året skulle ta sådana hopp uppåt att statens kostnader skulle stiga med över 100 miljoner kronor eller mer än 10 %. Vi vill också ifrågasätta riktigheten i uttalanden såväl i utredningens betänkande som i propositionen att kommunerna är helt oberörda

av kommunalskatteutjämningsens uppläggning och att sålunda bidragssystemet ej skulle ha någon skattehöjande effekt.

I en reservation i kommunalskatteutjämningsens betänkande (SOU 1964: 19) förordades, att den skattekraftsnivå, som skall vara normerande för fastställande av skattekraftsbristen, efter något eller några övergångsår skulle bestämmas till ett lägre tal än det genomsnittliga i riket för bidragsåret. Hänsyn skulle givetvis tagas till penningvärdeförsämringen. I övrigt skulle man emellertid icke efter övergångstidens slut fortsätta att räkna upp det normerande medelskatteunderlaget.

Den fortsatta starka ökningen av skattekraften i kommunerna samtidigt med en ytterligare uppskrivning av utdebiteringen väcker enligt vår mening allvarliga betänkligheter och föranleder oss att föreslå en snar omprövning av bestämmelserna för skatteutjämningsen i det här nämnda speciella avseendet. Det normerande medelskatteunderlaget bör fastslås med utgångspunkt från visst år, förslagsvis 1967, och därefter endast höjas i den mån detta motiveras av penningvärdeförsämring.

Aberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte senast för 1967 års riksdag framlägga förslag om sådan ändring av bestämmelserna rörande skatteutjämningsen att det för skatteunderlagsbristen normerande medelskatteunderlaget i riket fastställes till medelskatteunderlaget 1967, räknat i fast penningvärde.

Stockholm den 26 januari 1966

Carl-Wilh. Lothigius

B.-O. Thylén

Tage Magnusson
i Borås

Folke Björkman